

HISTORIEN OM DE INNEBRÄNDA FLYINGEHINGSTARNA I LÖVESTAD ETT TRAGISKT 100 ÅRSMINNE

Thorbjörn Sjunneson

Erik Johansson

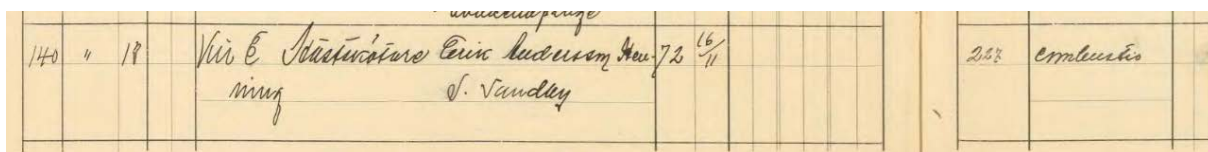

Lördagen

den 12 maj 1917 vid halv 2 tiden inträffade en tragisk händelse i Lövestads by. Det var en dag med kraftiga vårvindar, arbete pågick i bysmedjan vilket ledde till att gnistor från skorstenen spreds i sydvästlig riktning. Den i vindriktningen närmast liggande gården Lövestad no 22, den så kallade Handlaregården nåddes av gnistregnet. Då det var en fyrlängad gård med halmtak var katastrofen strax ett faktum. Gården tillhörde den 76 årige Ola Persson som även bedrev handelsbod i densamma. Branden spred sig snabbt och snart var hela gården övertänd liksom ett närliggande gathus och gården Brännstorp lite längre västerut. Nu var goda råd dyra då hingstarna stod på stall hästskötaren Erik Henning tog sig in i det brinnande stallet och ledd ut hingsten Allesandro, som han band upp. Henning gick in igen genom den utgång som stod till buds ut porten i söder. När han var på väg ut med hingst nummer två möttes han av Allesandro som slitit sig och var på väg in i stallet igen, hingsten var helt oregerlig och sparkade Henning i magen och rusade in i stallet igen. Henning blev liggande och kunde inte ta sig ut själv med påföljd att han brännskadades svårt.

Under tiden hade brandstyrkan från stationsområdet anlänt men det var ett för stort släckningsuppdrag för den tidens utrustning. Samtliga fyra hingstar och alla mindre djur innebrändes.

Nu gällde det att få iväg Henning till lasarett, en bår ihopsnickrades och han transporterades till järnvägsstationen för vidare färd mot lasarettet i Lund. Man får förmoda att detta blev en strapatsrik resa via Eslöv innan man fram emot kvällningen rullade in på järnvägsstationen i Lund. Väl framme var nästa anhalt det som idag kallas gamla kirurgen. Här följde akut vård men Hennings liv gick inte att rädda utan han avled under natten därpå. I lasarettets död och begravningsbok står antecknat dödsorsaken combutitis-brännskador. I ett familjealbum har Hennings dotter nedskrivit berättelsen som hennes mor förmedlat: *"När mor fick meddelandet av kamrern (Johan Persson Cederborg*, förf anm.) reste hon omedelbart till Lund. Då var far ännu inte kommen till Lasarettet, han transporterades i godsvagn. När de äntligen träffades, talade han om hur allt tillgätt: Han gick ut genom porten med den dyrbaraste hästen och band den utanför. När han sen var på väg ut med nummer 2, mötte han den förste som var hysterisk och sparkade honom i magen. Så Far blev oförmögen att klara sig själv, därför hann han bli svårt brännskadad innan det kom hjälp. Klockan 3 på natten tog hans liv slut. Då hade Mor en av sina svåraste uppgifter att tala om för sina barn: 10, 8,6, 5, 3år: att "nu har ni ingen Far". (Tillråga på allt låg vi alla sjuka i mässling)"*

Lunds lasarettets dödbok

Flyinge hade nu mist fyra hingstar och en av sina duktigaste hästskötare, men framförallt hade familjen Henning mist sin familjeförsörjare, make och fader. Begravningen ägde rum i Södra Sandby kyrka torsdagen den 17 maj. Året 1917 hade Henning kommit med hingstarna till Lövestad den 23 mars och fram till den tragiska händelsen den 12 maj hade hingstarna betäckt 28 ston detta på 50 dagar. På Flyinge vidtogs åtgärder för att lindra tappet av avelshingstar i de sydöstra delarna av Skåne, redan en vecka efter branden den 19 maj sände stuterichefen af Petersens (då 73 år gammal) ut hingstarna Nibeu och Alard till Anders Andersson på Lövestad Kungsgård. De båda hingstarna kom att betäcka 36 respektive 17 ston innan säsongen avslutades den 28 juli.

Graven på kyrkogården i Södra Sandby och ett ateljefoto på Erik Henning

Erik Henning till häst i Flyinges uniform, platsen är med stor sannolikhet vid handlaregården i Lövestad

Ola Person var sedan flera år hingststation åt Flyinge och han hade detta år fyra av stuteriets hingstar i sitt stall liksom tidigare år ända sedan 1907. År 1911 hade Ola Persson haft 5 hingstar.

I Sydsvenska Dagbladet beskrivs händelsen som en av flera bränder i Skåne den dagen, två hingstar innebrändes berättar tidningen, men Flyinges utstationeringsrullor förmäler hela sanningen. Fyra hingstar hade omkommit i lågorna: Allesandro xx, Homér, Iroff och Rei. Den förstnämnde var en av den tidens dyraste hingstar i Sverige. Allesandro hade inköpts 1911 från England för 10.898:17 en oerhörd summa på den tiden bara i dagens penningvärde motsvarar det 618.400:- (beräknat per konsument och löneprisindex, Edvinsson, Rodney, och Söderberg, Johan, 2011, A Consumer Price Index for Sweden 1290-2008).

Flera eldsvådor i Skåne i går.

Gårdar härjade i Kjells Nöbbelöf, Östra Torn, Löfvestad, Ingelsträde och Tranekärr.

Tre gårdar och ett hus i Löfvestad nedbrunna.

Vid försök att rädda två värdefulla hästar skadades en hästskötare allvarligt.

Vid halftvåtiden i går utbröt eld hos landbrukaren Ola Persson i Löfvestad, hvars kringbyggda gård inom ett par minuter stod i full låga och nedbrann i grund. Därifrån spred sig elden på grund af den rådande starka stormen till landbrukarue Jöns Olsons och Karl Anderssons kringbyggda gårdar som likaledes inom kort laödes i aska. Husen vid bygatan voro svårt hotade, men man lyckades dock rädda dem med undantag af ett, som nedbrann.

Kreaturen voro ute på bete och sluppe därigenom undan, medan samtliga mindre husdjur innebrändes afvensom två värdefulla Flyingehingstar. Under försöken att föra dem undan elden blef hinget-skötaren Henning mycket svårt brandskadad och måste föras till Lunds lasarett.

Man tror att elden uppkommit genom gnistor från en smedja i närheten af den först antända gården. Gårdarna voro lågt försäkrade.

En gård och ett hus i Ö. Torn lågornas rof.

I Ingelsträde innebrändes tre hästar och fjorton kor.

Eldsvåda härjade i går landbrukaren Sigrid Perssons gård i Ingelsträde i närheten af Höganas. Därvid nedbrunno i grund gårdens fyra uthuslångor.

Af nötkreaturem innebrändes fjorton kor afvensom ett fölste och två föl. Boningshuset lyckades man rädda. En del maskiner, vagnar och redskap samt foder af halm och hö blef lågornas rof.

Gnistor från skorstenen tror man ha vällat elden.

Tranekärrs folkskola nedbrunnen.

Tranekärrs folkskola i Jonstorp socken nedbrann i går på middagen. Antändningen skedd genom gnistor från skorstenen som nedföll på byggnadens halmtak. Lärarens ösöre förstördes delvis. Byggnaden, som var gammal, var försäkrad för 13.000 kronor. Genom den frivilliga brandkårens ingripande räddades flere närliggande starkt hotade byggnader.

Kreaturem innebrändes.

Vår korrespondent i Tockmatorp meddelar:

Vid ett-tiden i går eftermiddag utbröt eld i en gård i Kjells Nöbbelöf, tillhörig landbrukaren Nils Persson och arrenderad af hans svärson, hr Nils Svensson.

Gårdens folk satt just vid sin middagsmåltid, då man märkte lågorna slå upp från en uthuslång. Gynnad af den starka blåsten, spred sig elden med stor hastighet. Inom en kort stund voro alla byggnaderna antända, och såväl boetade som ladugårdslången nedbrunno i grund.

Sydsvenskan söndagen 13 maj 1917

Som brukligt var medföljde en av Flyinges hästskötare hingstarna ut på stationen och bodde där under hela utstationeringsperioden, ansvarig för hingstarna hos Ola Persson var detta år liksom ända sedan 1907 hästskötaren Erik Andersson Henning. Denne hade först varit med de hingstar som utstationerats på Lövestad Kungsgård 1905 men kom sedan att stationeras hos Ola Persson. Henning var en erfaren hästskötare född 1872 på Bollerup. Han hade arbetat på Flyinge ända sedan 1893, då han kommit från sin födelseby Bollerup. Henning var ansedd som en skicklig hästkarl och var

rådgivare vid hästköp, men även värderingsman i samband med försäljning av hästar till Tyskland. Henning hade närt en dröm om en egen gård och lyckats spara 4.000:- kronor en avsevärd summa på den tiden när lönen var en dryg hundralapp. Denna besparing använde änkan till att köpa in en fastighet i Södra Sandbys utkant på Bengt Möllares gränd, fastigheten var i familjens ägo till 2002.

Märkligt är att trots att gården brunnit ner är Ola Persson fortfarande kyrkoskriven på densamma och han har de två nästföljande åren även fyra hingstar från Flyinge hos sig. Men året 1919 behövdes tre hästskötare. Ola Persson avled 1919 i en ålder av 78 år. Idag är marken där gården låg samfällid egendom för Lövestades by.

Gården Brännstorp hade fått sitt namn efter den brand som Sven Erlandsson-Ehrenflyckt anlagt i sin jakt på snapphanar under det skånska kriget på 1670-talet. :” *Ett torp i Löfwestad sokn i Färs härad brende Sven Erlandsson up, för dett han fick weta, att snaphanarne hade der sitt tillhåll, något litet ther efter kom han till Löfwestads herregård med 50 man, hwilket snaphanarne fingo weta och kommo dijt samt skuto åt herregården, men Sven Erlandsson gick igenom Hejan (?) wid gården och wille coupera dem wägen, hwilket då snaphanarne förnummo, drogo de i oordning bort i tanke att winna skågen men bleffue slagne utan att få några fångar. N.N. Åstrad Gry, en bonde i Röddinge, war Sven Erlandssons kunskapare.*

Platsen för den tragiska händelsen uppvisar idag inga andra minnen än det cementlock som lagts över den gamla gårdsbrunnen. Idag betar här Stall Håkansson's hästar lugnt.

- Johan Persson Cederborg f 1867 blev husar vid Kronprinsens husarregemente 1884, sergeant 1894 samt fanjunkare 1908. År 1910-12-31 erhöi han avsked och anställdes som bokhållare vid Flyinge hingstdepå 1911-06-29 där han sedan erhöi kamrerstitel.

Allesandro

sta

Utsättningeringer

af hingstar från Fjörings hingstbejämn i 1917.

Station	Stations- chef	Stall- betjänt.	Hingstare	Hingstare nr	Hingstare nr	Hingstare nr	Hingstare nr	Hingstare nr	Ersättning				
									Hingstare nr	Hingstare nr	Hingstare nr	Hingstare nr	
<u>Malmöhus län:</u>													
Åmarp, Åmarp	Kärlskontant	—	Agrar	15:-	20/2	19/3	27	8	känget pris				
Ellingsås	—	—	Lokal	20:-	20/4	29/6	88	24	*) känget pris				
Carlsgården	N. Nilsson	—	York	15:-	25/3	17/7	114	18	känget pris				
Åmvala, Åmvala	N. Persson	Eketörn	Dalmarna	20:-	16/3	20/7	136	49	*) 125 5	33:-	120:-		
			Linné	20:-	"	"	"	31		per	häst		
			Atline	20:-	"	"	"	84					
			Årpal	20:-	"	"	"	95					
			Warius	20:-	"	"	"	40					
			Agrar	20:-	19/3	"	133	100					
Domsjö, Ålsta	N. Nilsson	Ålsta	Foundling	30:-	22/3	25/7	125	41	*) 14	6	85	50	
			Lothar	20:-	"	"	"	42					
			Brocus	15:-	"	"	"	7					
			Højober	15:-	"	"	"	22					
L. Linn, L. Linn	A. Nilsson	Friberg	Colaro	15:-	20/3	14/7	116	36	*) pris	8	3	20	20
			Nicero	20:-	"	"	"	11					
Fjörings, Månarp	H. Bennet Rosental	Carlson	Joshua	30:-	24/3	21/7	119	49	*)	känget pris			
			Styrus	20:-	"	"	"	61					
			Nidland	15:-	"	"	"	-					
Löfvestad	Olaf Persson	Hemming	Alexandro	30:-	23/3	12/5	50	7	*)	15	8	150:-	
Hingstare och Sprängkuller	skötare den 12/5 1917.	inneländ	Boni	20:-	"	"	"	10					
	af och afren afren		Raj	20:-	"	"	"	9					
			Troff	15:-	15/4	"	28	2					
Löfvestad	A. Andersson	Andersson	Nilber	15:-	19/5	28/7	70	26	*)	9. pris	20	50	50
	Kungsgården	II	Ålard	15:-	"	"	"	17			per	häst	sto
Månstorp, Jordholm	H. Holström	Borg	Washington	20:-	23/3	25/7	124	44	*)	9. pris	25	50	50
			Comest	15:-	"	"	"	30			per	häst	sto
			Nicello	15:-	"	"	"	11					
Månstorp, Trollene	Olaf Persson	Fällberg	Jauer	15:-	5/4	21/7	107	49	*)	känget pris			
			Hoyran	20:-	"	"	"	13					

*) Högare från depar.